

Τα μηνύματα των Παραολυμπιακών Αγώνων

Ορθοδοξία / Κοινωνικά θέματα

Λαυρέντιος Γ. Δελλασούδας, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ

Η αφετηρία των Παραολυμπιακών συνδέεται με την λειτουργική αποκατάσταση και όχι με τον συναγωνισμό ή τον πρωταθλητισμό και ασφαλώς προσβλέπει ή οφείλει να έχει ως οδηγό την ευγενή άμιλλα. Δηλαδή με αφορμή τις ενέργειες τού γιατρού σερ Λάνβιτς Γκούντμαν, προς όφελος των παραπληγικών έχουμε στη Μ. Βρετανία το 1948 τους πρώτους αγώνες *Προσώπων με Αναπηρία*.

Προοδευτικά, οι αγώνες αυτοί απέκτησαν διεθνή χαρακτήρα και έτσι το 1960 έχουμε τους πρώτους Παραολυμπιακούς αγώνες στη Ρώμη, ενώ το 1976 διεξήχθησαν και οι πρώτοι Χειμερινοί Παραολυμπιακοί Αγώνες στο Ερνσκέλντσβικ της Σουηδίας (μια πλήρης περιγραφή περί των Παραολυμπιακών Αγώνων και αθλημάτων περιέχεται στη διπλωματική εργασία τής Αναστασίας Καρουλάνη: *Ιστορική Ανασκόπηση και Περιγραφή των Παραολυμπιακών Αθλημάτων*).

[Σημείωση-παρένθεση: Από την ιστορική διαδρομή μέσα από τα σχολικά βιβλία τής Ιστορίας -και εφόσον δεν μας έχουν διαφύγει οι σχετικές πληροφορίες-

διαπιστώνεται ότι επ' ευκαιρία της περιγραφής των Ολυμπιάδων δεν γίνεται οποιαδήποτε αναφορά και στους Παραολυμπιακούς αγώνες.]

Στο **3ο Διεθνές Συνέδριο «Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ»** (23-24 Ιουνίου 2008) ανεδείχθη από την θεματική τού όλου συνεδρίου η προοδευτική τάση για την αλλαγή τής ορολογίας και τον τρόπο χρήσης τής εικόνας από τα ΜΜΕ.

(α) Ένα πρώτο μήνυμα : Αλλαγή ορολογίας και παρουσιάσεων

Ειδικά στην 3η ενότητα του Συνεδρίου με θέμα: **«Παραολυμπιακοί Αγώνες και ΜΜΕ: Από την Αθήνα στο Πεκίνο»**, από τις σχετικές εισηγήσεις πρόεκυψε ότι διεθνώς, σύμφωνα με ερευνητικά συμπεράσματα , ο τρόπος παρουσίασης των Παραολυμπιονικών στον γραπτό τύπο συνέβαλε στην αλλαγή τής ορολογίας και έδωσε την ευκαιρία -στο πλαίσιο πάντοτε της σχετικής συγκριτικής μελέτης- να επισημανθούν αρνητικές ενέργειες και αντιστοίχως να προταθούν θετικές.

Έτσι από την μία πλευρά είδαμε να αναφέρεται **πρώτα το πρόσωπο**, δηλαδή χρησιμοποιήθηκαν ανθρωποκεντρικοί όροι, όπως ο όρος: αθλητές με αναπηρία και όχι ανάπηροι αθλητές ή ανάπηρα άτομα. Σημειώνω ότι ο ομιλών έχει προτείνει -αιτιολογώντας την πρότασή του- και χρησιμοποιεί τον όρο πρόσωπα αντί άτομα, οπότε πλέον ο λόγος αφορά σε **Πρόσωπα και όχι Άτομα με Αναπηρία** (ΑμεΑ), όπως άλλωστε, κατ' αναλογία, λειτουργεί και ο όρος αθλητές με αναπηρία.

Από την άλλη πλευρά, επισημάνθηκαν τόσο τα αρνητικά στοιχεία μιας παρουσίασης ή μάλλον αυτά που δεν πρέπει να συμβαίνουν: όχι παθητικές στάσεις, όχι απόκρυψη της πραγματικότητας, όχι ασήμαντες λεπτομέρειες, όχι συναισθηματική διέγερση με στόχο τη συμπάθεια όσο και τα θετικά στοιχεία ή

αυτά που πρέπει να προβάλλονται και τα οποία είναι ο αυτοπροσδιορισμός και η φωτογραφία με το πρόσωπο εν δράσει: «spirit emotion», στοιχεία τα οποία και θα αποτελούν το πρώτο θέμα.

Μια άλλη προσέγγιση αφορούσε στο ζήτημα της σχετικής στάσης και τής τάσης της κοινωνίας, η οποία κινείται μεταξύ τής θυματοποίησης και της ηρωοποίησης.

(β) Ένα δεύτερο μήνυμα : Συνεργατική κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των ΠμΑ/Αναλογική συμπληρωματικότητα

Την Παιδαγωγική την ενδιαφέρει ή, ακριβέστερα, θα πρέπει να την ενδιαφέρει, πριν και πάνω απ' όλα, το Υποκείμενο τής μάθησης σε συνάρτηση με τον κοινό για όλους τους ανθρώπους στόχο τής αγωγικής διαδικασίας. Όμως κοινός για όλους τους ανθρώπους στόχος, με τη χρησιμοποίηση **κοινών-«ίσων» για όλους μέσων**, σημαίνει **διατήρηση του προβλήματος της διαφοράς**, το οποίο δημιουργεί η ελλειμματική κοινωνία ως προς τη στάση και τη δράση της απέναντι στα ΠμΑ.

Επομένως για την κάλυψη τού ελλείμματος είναι απαραίτητη η τήρηση ορισμένων αρχών όπως **η αρχή τής συμπληρωματικότητας**. Λαμβάνοντας λοιπόν αφορμή από την χρησιμότητα του παραδείγματος τής συνεργατικής άθλησης, είχα την ευκαιρία τότε να καταθέσω, επισήμως, μία πρόταση για ένα νέο μήνυμα με διαχρονική αξία. Το μήνυμα αυτό είχε γεννηθεί κατά την παρακολούθηση των Παραολυμπιακών αγώνων του 2004 στη χώρα μας και αφού ωρίμασε εξελικτικά έφθασε στο σύμπλοκο **«αναλογική συμπληρωματικότητα»**.

Χαρακτηριστικό και **“πρότυπο”** παράδειγμα για την κατ' **αίσθηση αντίληψη** τής **λειτουργικής κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης**, ως αποτέλεσμα **συνεργασίας ΠμΑ και ΠχΑ**, μας δίνει ο αθλητισμός των ΠμΑ,.

Το μήνυμα που εκπέμπει το παράδειγμα αυτό προέρχεται από τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται ο αθλητής με προβλήματα όρασης και ο χωρίς αναπηρία «συναθλητής - οδηγός» του ή ο «προπονητής-οδηγός» του στα αγωνίσματα των δρόμων και των αλμάτων, αντίστοιχα. Όσοι παρακολουθήσαμε την Παραολυμπιάδα τού 2004 είδαμε τα δύο πρόσωπα, δηλαδή τον αθλητή και τον οδηγό του, στα μεν αγωνίσματα των δρόμων να είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους με έναν υλικό δεσμό («ελαστικό σύνδεσμο» και να αγωνίζονται από κοινού ως ένα πρόσωπο για ένα σκοπό, στα δε αγωνίσματα των αλμάτων να βρίσκονται συνεχώς ο ένας απέναντι στον άλλο, με τον οδηγό έξω από το σκάμμα -στον ίδιο άξονα του διαδρόμου τού άλματος- για να καθοδηγεί φωνητικά τον αθλητή. Στις εικόνες αυτές και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις τους εμπερικλείεται, ίσως, και ολόκληρη η φιλοσοφία τού τρόπου τής λειτουργικής σχολικής, επαγγελματικής και

κοινωνικής ένταξης και τής ποιότητας ζωής των ΠμΑ. Οι παρακάτω εικόνες προέρχονται από τον 37ο ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΑΘΗΝΑΣ (Ο ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΣ (ΑΜΑ) - 2019).

(γ) Ένα τρίτο μήνυμα: Γκρέμισμα του τείχους

Συγκρίνοντας τις Ολυμπιάδες με τις Παραολυμπιάδες θα μπορούσαμε σχεδόν να ταυτίσουμε τις συλλογές και τις προεκτάσεις τους. Όμως δεν θα πρέπει να μείνουμε στα κοινά χαρακτηριστικά. Διότι η εξομοίωση των προσπαθειών, των μέσων και των μηνυμάτων μπορεί να καταλήξει σε μια ταυτοποίηση με αποτέλεσμα η προσπάθεια των αθλητών με αναπηρία να είναι κάτι που αποτελεί μίμηση και άρα να μην είναι κάτι που εκπέμπει τα δικά του μοναδικά διαχρονικά μηνύματα.

Επομένως , αυτή η άλλη ερμηνευτική προσέγγιση των ποικίλων παραδειγμάτων, τα οποία προβάλλει ο αθλητισμός των ΠμΑ, μήπως μπορεί με μια μη γενικευτική και μη κοινή θεώρηση των Παραολυμπιακών να αποτελέσει παράλληλα πομπό και ενός άλλου **κοινωνικού μηνύματος**. Ενός διαφορετικού μηνύματος που θα ταξιδεύει μέσα από τα ΜΜΕ από τις διοργανώτριες πρωτεύουσες των αγώνων και από εκεί σε όλο τον κόσμο. Ενός μηνύματος προς τους θεατές των αγώνων και των εικόνων που θα εκφράζει -εκτός των άλλων- και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να επιδιωχθεί η ικανοποίηση των σημερινών κοινωνικών απαιτήσεων για ανεμπόδιστη διεκδίκηση αγαθών, όπως: **η ελευθερία, η εκπαίδευση και η ισότιμη-αναλογική συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι**.

Με την προοπτική αυτή κατέθεσα (προ 12ετίας) στο υπόψη συνέδριο την εξής πρόταση υπό μορφή ερωτήματος: -Μήπως ένα μήνυμα -ανάλογο με το διαχρονικό μήνυμα που ξεκίνησε από την αρχαία Ολυμπία πριν από 28 αι., ως ιερή εκεχειρία, για να αναβιώσει και να συμπληρωθεί, πριν από ένα περίπου αι., με το Ολυμπιακό αξίωμα Citius, Altius, Fortius (γρηγορότερα, ψηλότερα, δυνατότερα), ταξιδεύοντας από τότε σε όλο τον κόσμο- είναι αυτό που θα πρέπει να φύγει από την Αθήνα

σήμερα προς το Πεκίνο για να προστεθεί στα άλλα μηνύματα των Παραολυμπιακών και από εκεί όλα μαζί να ταξιδεύσουν σε όλο τον κόσμο;

-Εάν λοιπόν η απάντηση είναι καταφατική, τότε στη θέση τού μηνύματος, που εκπέμπει η παλαιά συμβολική ενέργεια για γκρέμισμα μέρους των τειχών τής πόλης τού Ολυμπιονίκη, δεν θα μπορούσε να μπει το εξής;

Κάθε ενέργεια συνεργατικής συμπληρωματικότητας, με τη μορφή τής συνεργασίας Π.μ.Α. και Π.χ.Α., γκρεμίζει ένα μέρος των τειχών που υψώνονται μεταξύ των ανθρώπων -ή απλούστερα- που δημιουργούν τη διαφορά.

Κυρίες και κύριοι, γενικώς σε κάθε ανθρώπινη δράση και ασφαλώς και στον αθλητισμό υπήρξαν και θα υπάρξουν παραφωνίες . Όμως το γεγονός αυτό δεν μπορεί να μας οδηγεί σε μια οιονεί ουδετερότητα. Εμείς επιμένουμε στα μηνύματα που προανέφερα και, ασφαλώς, και στο γεγονός, ότι στους χειμερινούς Ολυμπιακούς τού 2018 είχαμε όχι απλή αναστολή τής αντιπαλότητας, αλλά εφαρμογή τής συμφιλίωσης.

Δηλαδή, στους χειμερινούς Ολυμπιακούς τα μηνύματα δεν αφορούσαν πλέον στην απλή αναστολή των εχθροπραξιών [όπως κατά την αρχαιότητα], αλλά στην έναρξη των ενεργειών ειρήνης και «ένωσης» αντίπαλων πλευρών.

Κλείνοντας λοιπόν εδώ, την αναφορά στους Παραολυμπιακούς αγώνες με την αυτοτελή , αυτοδύναμη και μοναδική δυναμική των μηνυμάτων τους, οφείλουμε να επισημάνουμε τα εξής: από τον αθλητισμό , γενικώς, μπορούμε να πάρουμε και παίρνουμε θετικά μηνύματα, όπως αυτά των Παραολυμπιακών, αρκεί να ακολουθούμε το παράδειγμα των μελισσών.

«Οι μέλισσες δεν πετάνε σε όλα τα λουλούδια με τον ίδιο τρόπο. Κι όπου καθίσουν, δεν κοιτάνε να τα πάρουν όλα. Παίρνουν μονάχα όσο χρειάζεται στη δουλειά τους και το υπόλοιπο το παρατούν και φεύγουν. [...] Κι όπως, κόβοντας το τριαντάφυλλο, αποφεύγουμε τ' αγκάθια της τριανταφυλλιάς, έτσι [...] θα πάρουμε ό,τι είναι χρήσιμο και θα φυλάξουμε τον εαυτό μας απ' ό,τι είναι επιζήμιο. Από την πρώτη, λοιπόν, στιγμή πρέπει να εξετάζουμε τα διδάγματα χωριστά και να τα προσαρμόσουμε στον σκοπό μας, φέρνοντας, κατά τη δωρική παροιμία τη σχετική με τούς κτίστες, την πέτρα στο αλφάδι» (Μ. Βασίλειος, *Προς τους νέους, όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων*. Απόδοση στη Νεοελληνική: Βασίλειος Μουστάκης)

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

<http://bit.ly/2PXuSBU>